EURÓPSKA
KOMISIA

V Bruseli 24. 5. 2023
COM(2023) 615 final

Odporúčanie

ODPORÚČANIE RADY,

ktoré sa týka národného programu reforiem Litvy na rok 2023 a ktorým sa predkladá stanovisko Rady k programu stability Litvy na rok 2023

{SWD(2023) 615 final}

Odporúčanie

ODPORÚČANIE RADY,

ktoré sa týka národného programu reforiem Litvy na rok 2023 a ktorým sa predkladá stanovisko Rady k programu stability Litvy na rok 2023

RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie, a najmä na jej článok 121 ods. 2 a článok 148 ods. 4,

so zreteľom na nariadenie Rady (ES) č. 1466/97 zo 7. júla 1997 o posilnení dohľadu nad stavmi rozpočtov a o dohľade nad hospodárskymi politikami a ich koordinácii[1], a najmä na jeho článok 5 ods. 2,

so zreteľom na nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1176/2011 zo 16. novembra 2011 o prevencii a náprave makroekonomických nerovnováh[2], a najmä na jeho článok 6 ods. 1,

so zreteľom na odporúčanie Európskej komisie,

so zreteľom na uznesenia Európskeho parlamentu,

so zreteľom na závery Európskej rady,

so zreteľom na stanovisko Výboru pre zamestnanosť,

so zreteľom na stanovisko Hospodárskeho a finančného výboru,

so zreteľom na stanovisko Výboru pre sociálnu ochranu,

so zreteľom na stanovisko Výboru pre hospodársku politiku,

keďže:

(1) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/241[3], ktorým sa zriadil Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti, nadobudlo účinnosť 19. februára 2021. Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti poskytuje členským štátom finančnú podporu na vykonávanie reforiem a investícií, pričom so sebou prináša fiškálny impulz financovaný Európskou úniou. V súlade s prioritami európskeho semestra prispieva k obnove hospodárstva, sociálnemu zotaveniu a k vykonávaniu udržateľných reforiem a investícií, najmä s cieľom podporiť zelenú a digitálnu transformáciu a posilniť odolnosť hospodárstiev členských štátov. Zároveň pomáha posilňovať verejné financie a podporovať rast a tvorbu pracovných miest v strednodobom a dlhodobom horizonte, posilňovať územnú súdržnosť v rámci EÚ a podporovať pokračujúce vykonávanie Európskeho piliera sociálnych práv. Maximálny finančný príspevok pre členský štát v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti bol aktualizovaný 30. júna 2022 v súlade s článkom 11 ods. 2 nariadenia (EÚ) 2021/241.

---

1 Ú. v. ES L 209, 2.8.1997, s. 1.

2 Ú. v. EÚ L 306, 23.11.2011, s. 25.

3 Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/241 z 12. februára 2021, ktorým sa zriaďuje Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti (Ú. v. EÚ L 57, 18.2.2021, s. 17).

(2) Komisia 22. novembra 2022 prijala ročný prieskum udržateľného rastu na rok 2023[4], čo znamenalo začiatok európskeho semestra pre koordináciu hospodárskych politík na rok 2023. Európska rada 23. marca 2023 schválila priority uvedeného prieskumu sústredené na štyri rozmery konkurencieschopnej udržateľnosti. Komisia 22. novembra 2022 prijala na základe nariadenia (EÚ) č. 1176/2011 aj správu o mechanizme varovania na rok 2023, v ktorej Litvu určila za jeden z členských štátov, ktoré môžu byť postihnuté nerovnováhami alebo ktorým môže hroziť, že budú postihnuté nerovnováhami, a v prípade ktorých bude potrebné hĺbkové preskúmanie. V ten istý deň Komisia zároveň prijala stanovisko k návrhu rozpočtového plánu Litvy na rok 2023. Komisia prijala aj odporúčanie na odporúčanie Rady o hospodárskej politike eurozóny, ktoré Rada prijala 16. mája 2023, ako aj návrh spoločnej správy o zamestnanosti na rok 2023, v ktorej sa analyzuje vykonávanie usmernení pre politiky zamestnanosti a zásad Európskeho piliera sociálnych práv, ktorý Rada prijala 13. marca 2023.

(3) Hoci hospodárstva EÚ vykazujú pozoruhodnú odolnosť, geopolitický kontext má na ne naďalej negatívny vplyv. Keďže EÚ odhodlane stojí po boku Ukrajiny, program hospodárskej a sociálnej politiky EÚ sa zameriava na zmierňovanie negatívneho vplyvu energetických šokov v krátkodobom horizonte, a to tak v prípade zraniteľných domácností, ako aj v prípade spoločností, pričom sa zároveň snaží nepoľavovať v úsilí o dosiahnutie zelenej a digitálnej transformácie, podpore udržateľného a inkluzívneho rastu, zabezpečovaní makroekonomickej stability a zvyšovaní odolnosti v strednodobom horizonte. Zároveň sa intenzívne zameriava aj na zvyšovanie konkurencieschopnosti a produktivity EÚ.

(4) Komisia 1. februára 2023 vydala oznámenie o *Priemyselnom pláne v kontexte Zelenej dohody určenom pre vek emisnej neutrálnosti*[5], ktorý má posilniť konkurencieschopnosť emisne neutrálneho priemyslu EÚ a podporiť rýchly prechod ku klimatickej neutralite. Plán je doplnkom k úsiliu prebiehajúcemu v rámci Európskej zelenej dohody a plánu REPowerEU. Jeho cieľom je poskytnúť priaznivejšie prostredie na zvyšovanie výrobnej kapacity EÚ pre emisne neutrálne technológie a výrobky, ktoré sú potrebné na splnenie ambicióznych cieľov EÚ v oblasti klímy, a zároveň zabezpečiť prístup k relevantným kritickým surovinám, a to aj diverzifikáciou získavania zdrojov, riadnym využívaním geologických zdrojov v členských štátoch a maximalizáciou miery recyklácie surovín. Tento plán spočíva na štyroch pilieroch, ktorými sú predvídateľné a zjednodušené regulačné prostredie, urýchľovanie prístupu k finančným prostriedkom, zlepšovanie zručností a otvorený obchod v záujme vybudovania odolnejších dodávateľských reťazcov. Komisia 16. marca 2023 vydala aj oznámenie s názvom *Dlhodobá konkurencieschopnosť EÚ: výhľad na obdobie po roku 2030*[6], ktorého štruktúra je založená na deviatich vzájomne sa posilňujúcich faktoroch s cieľom dopracovať sa k regulačnému rámcu, ktorý by povzbudzoval rast. V oznámení sa stanovujú politické priority zamerané na aktívne zabezpečovanie štrukturálnych zlepšení, dobre cielených investícií a regulačných opatrení pre dlhodobú konkurencieschopnosť EÚ a jej členských štátov. Ďalej uvedené odporúčania pomáhajú riešiť tieto priority.

(5) V roku 2023 pokračuje európsky semester pre koordináciu hospodárskych politík vo svojom vývoji, kopírujúc pri tom vykonávanie Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti. Na plnenie priorít jednotlivých politík v rámci európskeho semestra je

[4] COM(2022) 780 final.
[5] COM(2023) 62 final.
[6] COM(2023) 168 final.

nevyhnutné, aby sa aj naďalej plne vykonávali plány obnovy a odolnosti, keďže tieto plány plnia všetky príslušné odporúčania pre jednotlivé krajiny vydané v posledných rokoch alebo ich významnú časť. Odporúčania pre jednotlivé krajiny na roky 2019, 2020 a 2022 sú naďalej rovnako relevantné aj pre plány obnovy a odolnosti, ktoré boli zrevidované, aktualizované alebo zmenené v súlade s článkami 14, 18 a 21 nariadenia (EÚ) 2021/241.

(6) Cieľom nariadenia o pláne REPowerEU[7], ktoré bolo prijaté 27. februára 2023, je čo najskôr ukončiť závislosť EÚ od dovozu ruských fosílnych palív. Prispeje sa tým k energetickej bezpečnosti a diverzifikácii dodávok energie do EÚ a zároveň sa zvýši miera využívania obnoviteľných zdrojov energie, kapacity na uskladňovanie energie a energetická efektívnosť. Nariadenie umožňuje členským štátom pridať do svojich národných plánov obnovy a odolnosti novú kapitolu venovanú REPowerEU s cieľom financovať kľúčové reformy a investície, ktoré pomôžu dosiahnuť ciele plánu REPowerEU. Pomôžu aj posilniť konkurencieschopnosť emisne neutrálneho priemyslu EÚ, ako sa uvádza v Priemyselnom pláne v kontexte Zelenej dohody určenom pre vek emisnej neutrálnosti, a prispejú k plneniu odporúčaní pre jednotlivé krajiny týkajúcich sa energetiky, ktoré boli pre členské štáty vydané v roku 2022 a prípadne v roku 2023. Nariadením o pláne REPowerEU sa zavádza nová kategória nenávratnej finančnej podpory, ktorú majú členské štáty k dispozícii na financovanie nových reforiem a investícií súvisiacich s energetikou v rámci svojich plánov obnovy a odolnosti.

(7) Komisia 8. marca 2023 prijala oznámenie, ktoré obsahuje usmernenia v oblasti fiškálnej politiky na rok 2024. Jeho cieľom je podporiť členské štáty pri vypracúvaní programov stability, resp. konvergenčných programov, a tým posilniť koordináciu politík[8]. Komisia pripomenula, že všeobecná úniková doložka Paktu stability a rastu sa koncom roka 2023 deaktivuje. Vyzvala na prijatie fiškálnych politík v rokoch 2023 – 2024, ktoré zabezpečia strednodobú udržateľnosť dlhovej služby a zároveň udržateľným spôsobom zvýšia potenciálny rast. Členské štáty boli vyzvané, aby vo svojich programoch stability a konvergenčných programoch na rok 2023 stanovili, ako vo svojich fiškálnych plánoch zabezpečia dodržiavanie referenčnej hodnoty pre deficit na úrovni 3 % HDP, ako aj realistické a nepretržité znižovanie dlhu, resp. jeho udržanie na obozretnej úrovni v strednodobom horizonte. Komisia vyzvala členské štáty, aby postupne zrušili vnútroštátne fiškálne opatrenia zavedené na ochranu domácností a podnikov pred energetickým cenovým šokom, pričom začnú najmenej cielenými opatreniami. Zároveň uviedla, že ak by v dôsledku obnovených energetických cenových tlakov bolo potrebné predĺžiť podporné opatrenia, členské štáty by takéto opatrenia mali zacieliť na zraniteľné domácnosti a podniky oveľa lepšie než v minulosti. Komisia navrhla, aby fiškálne odporúčania boli kvantifikované a diferencované a aby boli formulované na základe čistých primárnych výdavkov, ako to navrhuje vo svojom oznámení o usmerneniach pre reformu rámca správy hospodárskych záležitostí EÚ[9]. Odporučila, aby všetky členské štáty pokračovali v ochrane investícií financovaných z vnútroštátnych zdrojov a zabezpečili účinné využívanie finančných prostriedkov z Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti a iných fondov EÚ, a to najmä v prospech cieľov zelenej a digitálnej transformácie

[7] Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2023/435 z 27. februára 2023, ktorým sa mení nariadenie (EÚ) 2021/241, pokiaľ ide o kapitolu REPowerEU v plánoch obnovy a odolnosti, a ktorým sa menia nariadenia (EÚ) č. 1303/2013, (EÚ) 2021/1060 a (EÚ) 2021/1755 a smernica 2003/87/ES (Ú. v. EÚ L 63, 28.2.2023, s. 1).

[8] COM(2023) 141 final.

[9] COM(2022) 583 final.

a odolnosti. Komisia uviedla, že navrhne Rade, aby na jar 2024 začala postupy pri nadmernom deficite na základe výsledných údajov za rok 2023 v súlade so súčasnými právnymi ustanoveniami.

(8) Komisia 26. apríla 2023 predložila legislatívne návrhy zamerané na vykonávanie komplexnej reformy pravidiel EÚ týkajúcich sa správy hospodárskych záležitostí. Hlavným cieľom návrhov je posilniť udržateľnosť verejného dlhu a podporiť udržateľný a inkluzívny rast vo všetkých členských štátoch prostredníctvom reforiem a investícií. Tieto návrhy majú členským štátom poskytnúť väčšiu kontrolu nad tým, ako koncipujú svoje strednodobé plány, pričom zároveň zavádzajú prísnejší režim presadzovania pravidiel s cieľom zabezpečiť, aby členské štáty plnili záväzky, ktoré prijali vo svojich strednodobých fiškálno-štrukturálnych plánoch. Cieľom je dokončiť túto legislatívnu prácu v roku 2023.

(9) V súlade s článkom 18 ods. 1 nariadenia (EÚ) 2021/241 Litva predložila Komisii 14. mája 2021 svoj národný plán obnovy a odolnosti. Komisia podľa článku 19 nariadenia (EÚ) 2021/241 posúdila relevantnosť, účinnosť, efektívnosť a koherentnosť plánu obnovy a odolnosti, a to v súlade s usmerneniami pre posudzovanie uvedenými v prílohe V k uvedenému nariadeniu. Rada 20. júla 2021 prijala rozhodnutie o schválení posúdenia plánu obnovy a odolnosti Litvy[10]. Uvoľnenie splátok je podmienené rozhodnutím Komisie prijatým v súlade s článkom 24 ods. 5 nariadenia (EÚ) 2021/241, že Litva uspokojivo splnila príslušné míľniky a ciele stanovené vo vykonávacom rozhodnutí Rady. Keď sa hovorí o uspokojivom splnení, predpokladá sa, že v súvislosti s predchádzajúcimi míľnikmi a cieľmi, ktoré už boli dosiahnuté, nedošlo k zvratu.

(10) Litva 27. apríla 2023 predložila svoj národný program reforiem na rok 2023 a 28. apríla 2023 svoj program stability na rok 2023 v súlade s článkom 4 ods. 1 nariadenia (ES) č. 1466/97. Obidva programy sa s cieľom zohľadniť prepojenia medzi nimi posudzovali spoločne. V súlade s článkom 27 nariadenia (EÚ) 2021/241 sa v národnom programe reforiem na rok 2023 zohľadňujú aj polročné správy Litvy o pokroku dosiahnutom pri plnení jeho plánu obnovy a odolnosti.

(11) Komisia 24. mája 2023 uverejnila správu o krajine týkajúcu sa Litvy[11] na rok 2023. Posudzoval sa v nej pokrok, ktorý Litva dosiahla pri plnení príslušných odporúčaní pre danú krajinu, ktoré prijala Rada v rokoch 2019 až 2022, a hodnotilo sa v nej vykonávanie plánu obnovy a odolnosti Litvy. Na základe tejto analýzy sa v správe o krajine identifikovali nedostatky v súvislosti s výzvami, ktoré plán obnovy a odolnosti nerieši alebo ich rieši len čiastočne, ako aj v súvislosti s novými a vznikajúcimi výzvami. Okrem toho sa v nej posudzoval pokrok Litvy pri vykonávaní Európskeho piliera sociálnych práv a pri dosahovaní hlavných cieľov EÚ v oblasti zamestnanosti, zručností a znižovania chudoby, ako aj pokrok pri dosahovaní cieľov OSN v oblasti udržateľného rozvoja.

(12) Komisia vykonala v súvislosti s Litvou hĺbkové preskúmanie podľa článku 5 nariadenia (EÚ) č. 1176/2011 a jeho výsledky uverejnila 24. mája 2023[12]. Dospela k záveru, že v Litve neexistujú makroekonomické nerovnováhy. V poslednom čase sa zvýšili najmä zraniteľnosti súvisiace s cenovou konkurencieschopnosťou, vonkajšími rovnováhami a vývojom cien obytných nehnuteľností, ale celkovo sa zdá, že

[10] Vykonávacie rozhodnutie Rady z 20. júla 2021 o schválení posúdenia plánu obnovy a odolnosti Litvy (ST 10477/2021; ST 10477/2021 ADD 1).

[11] SWD(2023) 615 final.

[12] SWD(2023) 637 final.

v súčasnosti sú pod kontrolou. Hospodárstvo výrazne zasiahol cenový šok v súvislosti so zvýšením cien energie, pričom inflácia rýchlo rástla. Predpokladá sa však, že konkurencieschopnosť Litvy sa pomaly obnoví, keďže ceny energií klesajú. Bežný účet sa v roku 2022 výrazne zhoršil z dôvodu zvýšených dovozných cien energie, predpokladá sa však, že sa tento rok priblíži k rovnováhe. Mierne deficity bežného účtu v budúcnosti neohrozia vonkajšiu udržateľnosť, keďže má zdravú pozíciu. Napriek tomu ak budú inflácia a tlaky na mzdy pretrvávať, môžu ohroziť konkurencieschopnosť Litvy, najmä vzhľadom na to, že jadrová inflácia je výrazne nad priemerom eurozóny. Ceny obytných nehnuteľností od pandémie výrazne rástli, neexistujú však žiadne dôkazy o nadhodnotení a ceny sa v súčasnosti vzhľadom na rast úrokových sadzieb a prebiehajúcu hospodársku recesiu zmierňujú. Okrem toho je dlh domácností nízky a bankový sektor je dobre kapitalizovaný, vysoko ziskový a zaznamenáva nízky objem nesplácaných úverov. Nastavenie politiky je celkovo priaznivé, hoci niektoré politiky by mohli pomôcť riešiť riziká vyplývajúce zo zistených zraniteľností. V tejto súvislosti by bolo dôležité pokračovať v proticyklických fiškálnych a makroprudenciálnych politikách, ktoré by sa v prípade potreby posilnili. Vďaka väčšiemu dôrazu na podporu hospodárskej súťaže na domácom trhu a politikám na zvýšenie kvality a kvantity ponuky pracovnej sily by sa zároveň mohli lepšie riadiť tlaky na ceny a jednotkové náklady práce.

(13) Na základe údajov, ktoré overil Eurostat[13], sa deficit verejných financií Litvy znížil z 1,2 % HDP v roku 2021 na 0,6 % HDP v roku 2022, zatiaľ čo verejný dlh klesol zo 43,7 % HDP na konci roka 2021 na 38,4 % HDP na konci roka 2022.

(14) Saldo verejných financií ovplyvnili opatrenia fiškálnej politiky prijaté na zmiernenie hospodárskeho a sociálneho vplyvu zvyšovania cien energie. V roku 2022 opatrenia znižujúce príjmy zahŕňali kompenzácie DPH za diaľkové vykurovanie pre domácnosti, zatiaľ čo opatrenia zvyšujúce výdavky zahŕňali cenové stropy sadzieb za elektrinu pre domácnosti a iných spotrebiteľov ako domácnosti, sadzby zemného plynu pre spotrebiteľov v domácnosti a subvencie pre spoločnosti pôsobiace v odvetviach ovplyvnených vysokými cenami energie. Komisia odhaduje, že čisté rozpočtové náklady na tieto opatrenia v roku 2022 predstavovali 1,3 % HDP. Saldo verejných financií bolo ovplyvnené aj rozpočtovými nákladmi na dočasnú ochranu vysídlených osôb z Ukrajiny, ktoré sa v roku 2022 odhadujú na 0,3 % HDP. Odhadované náklady na dočasné núdzové opatrenia súvisiace s ochorením COVID-19 zároveň klesli z 0,6 % HDP v roku 2021 na 0,4 % HDP v roku 2022.

(15) Rada 18. júna 2021 odporučila, aby Litva [14] v roku 2022 zachovala podporné zámery fiškálnej politiky vrátane impulzu poskytnutého Mechanizmom na podporu obnovy a odolnosti a aby zachovala investície financované z vnútroštátnych zdrojov. Rada takisto odporučila Litve, aby udržiavala pod kontrolou rast bežných výdavkov financovaných z vnútroštátnych zdrojov.

(16) Podľa odhadov Komisie boli zámery fiškálnej politiky[15] v roku 2022 reštriktívne, a to na úrovni 0,9 % HDP, čo bolo vzhľadom na vysokú infláciu primerané. Podľa

---

13 Eurostat – Euro ukazovatele 47/2023, 21. 4. 2023.

14 Odporúčanie Rady z 18. júna 2021, ktorým sa predkladá stanovisko Rady k programu stability Litvy na rok 2021 (Ú. v. EÚ C 304, 29.7.2021, s. 68).

15 Zámery fiškálnej politiky sa merajú ako zmena primárnych výdavkov (bez diskrečných príjmových opatrení) okrem dočasných núdzových opatrení súvisiacich s krízou COVID-19, ale vrátane výdavkov financovaných z nenávratnej podpory (grantov) v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti a iných fondov EÚ v porovnaní so strednodobým potenciálnym rastom. Podrobnejšie informácie sú uvedené v rámčeku 1 v tabuľkách týkajúcich sa fiškálnej štatistiky.

odporúčania Rady Litva naďalej podporovala obnovu investíciami financovanými z Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti. Výdavky financované z grantov v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti a iných fondov EÚ dosiahli v roku 2022 výšku 1,1 % HDP (1,3 % HDP v roku 2021). Investície financované z vnútroštátnych zdrojov predstavovali neutrálny príspevok k zámerom fiškálnej politiky[16]. Litva teda zachovala investície financované z vnútroštátnych zdrojov, ako odporučila Rada. Rast primárnych bežných výdavkov financovaných z vnútroštátnych zdrojov (bez nových príjmových opatrení) zároveň predstavoval reštriktívny príspevok k zámerom fiškálnej politiky vo výške 0,9 percentuálneho bodu. Litva teda dostatočne kontrolovala rast bežných výdavkov financovaných z vnútroštátnych zdrojov.

(17) Makroekonomický scenár, z ktorého vychádzajú rozpočtové prognózy v programe stability, je realistický. Vláda predpokladá, že reálny HDP sa v roku 2023 zvýši o 0,5 % a v roku 2024 o 3,0 %. Na porovnanie, v prognóze Komisie z jari 2023 sa predpokladá rovnaký rast reálneho HDP na úrovni 0,5 % v roku 2023 a nižší rast HDP na úrovni 2,7 % v roku 2024, a to najmä v dôsledku prognózy pomerne pomalšieho rastu spotreby a investícií v roku 2024.

(18) Vláda vo svojom programe stability na rok 2023 očakáva, že pomer deficitu verejných financií sa v roku 2023 zvýši na 2,2 % HDP. Zvýšenie v roku 2023 je predovšetkým odrazom opatrení na zvýšenie výdavkov zameraných na podporu domácností s nižšími príjmami (ako je zvýšenie sociálnych dávok a dôchodkov), ako aj odhadovaných nižších príjmov z daní a príspevkov na sociálne zabezpečenie (ako podiel na HDP). Podľa programu sa očakáva, že pomer dlhu verejnej správy k HDP klesne z 38,4 % na konci roku 2022 na 37,8 % na konci roka 2023. V prognóze Komisie z jari 2023 sa na rok 2023 predpokladá deficit verejných financií na úrovni 1,7 % HDP. Tento deficit je nižší ako deficit predpokladaný v programe stability, čo je spôsobené najmä prognózou vyšších príjmov z príspevkov na sociálne zabezpečenie a mierne nižších výdavkov verejnej správy na medzispotrebu a investície. V prognóze Komisie z jari 2023 sa počíta s nižším pomerom dlhu verejnej správy k HDP na úrovni 37,1 % na konci roka 2023. Rozdiel vyplýva z prognózy nižšieho deficitu verejných financií.

(19) Saldo verejných financií v roku 2023 budú podľa očakávaní naďalej ovplyvňovať opatrenia prijaté na zmiernenie hospodárskeho a sociálneho vplyvu zvyšovania cien energie. Patria medzi ne opatrenia z roku 2022, ktorých platnosť bola predĺžená (najmä cenové stropy sadzieb za elektrinu a zemný plyn pre spotrebiteľov v domácnosti a mimo domácnosti). V prognóze Komisie z jari 2023 sa predpokladajú v roku 2023 čisté rozpočtové náklady na podporné opatrenia na úrovni 0,7 % HDP[17]. Zdá sa, že opatrenia v roku 2023 nie sú zamerané na najzraniteľnejšie domácnosti alebo podniky, pričom nevysielajú cenový signál na zníženie dopytu po energii a zvýšenie energetickej efektívnosti. V dôsledku toho neexistujú žiadne cielené podporné opatrenia, ktoré by bolo potrebné zohľadniť pri posudzovaní súladu s odporúčaním na rok 2023. Predpokladá sa, že rozpočtové náklady na dočasnú ochranu poskytovanú vysídleným osobám z Ukrajiny zostanú v porovnaní s rokom 2023 stabilné na úrovni 0,3 % HDP.

---

16 Ostatné kapitálové výdavky financované z vnútroštátnych zdrojov predstavovali expanzívny príspevok vo výške 0,2 percentuálneho bodu HDP.

17 Tento údaj predstavuje úroveň ročných rozpočtových nákladov na uvedené opatrenia, a to vrátane bežných príjmov a výdavkov, ako aj prípadných opatrení v oblasti kapitálových výdavkov.

(20) Rada 12. júla 2022 odporučila Litve[18], aby prijala opatrenia s cieľom zabezpečiť, aby bol v roku 2023 rast primárnych bežných výdavkov financovaných z vnútroštátnych zdrojov v súlade s celkovo neutrálnymi zámermi politiky[19], pričom sa zohľadní pokračujúca dočasná a cielená podpora pre domácnosti a podniky, ktoré sú najzraniteľnejšie voči zvyšovaniu cien energie, a pre ľudí, ktorí utekajú z Ukrajiny. Litva by mala byť pripravená prispôsobiť bežné výdavky vyvíjajúcej sa situácii. Krajine bolo zároveň odporučené, aby zvýšila verejné investície do zelenej a digitálnej transformácie a energetickej bezpečnosti s ohľadom na iniciatívu REPowerEU, okrem iného aj využitím Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti a iných fondov Únie.

(21) V prognóze Komisie z jari 2023 sa predpokladá, že zámery fiškálnej politiky budú v roku 2023 v kontexte vysokej inflácie expanzívne (–0,8 % HDP). Dochádza k tomu v nadväznosti na reštriktívne zámery fiškálnej politiky v roku 2022 (0,9 % HDP). Rast primárnych bežných výdavkov financovaných z vnútroštátnych zdrojov (bez diskrečných príjmových opatrení) bude podľa predpokladov v roku 2023 predstavovať reštriktívny príspevok k zámerom fiškálnej politiky na úrovni 0,4 % HDP. Možno teda konštatovať, že predpokladaný rast primárnych bežných výdavkov financovaných z vnútroštátnych zdrojov je v súlade s odporúčaním Rady. Výdavky financované z grantov v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti a iných fondov EÚ majú v roku 2023 predstavovať 2,0 % HDP, zatiaľ čo investície financované z vnútroštátnych zdrojov majú predstavovať expanzívny príspevok k zámerom fiškálnej politiky vo výške 0,1 percentuálneho bodu[20]. Litva teda plánuje financovať dodatočné investície prostredníctvom Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti a iných fondov EÚ, pričom sa predpokladá, že zachová investície financované z vnútroštátnych zdrojov. Plánuje financovať verejné investície do zelenej a digitálnej transformácie a do energetickej bezpečnosti, napríklad investície do rozvoja miestnych obnoviteľných zdrojov energie a inštalácie infraštruktúry na uskladňovanie elektrickej energie. To pomôže Litve v jej úsilí odpojiť sa od elektrizačnej sústavy, ktorá funguje v synchrónnom režime s ruskými a bieloruskými systémami. Tieto investičné projekty sú čiastočne financované z Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti a iných fondov EÚ.

(22) Podľa programu stability sa očakáva, že deficit verejných financií v roku 2024 klesne na úroveň 1,7 % HDP. V poklese v roku 2024 sa odzrkadľuje najmä postupné rušenie opatrení na zmiernenie hospodárskeho a sociálneho vplyvu zvyšovania cien energie. V programe sa očakáva, že pomer dlhu verejnej správy k HDP sa ku koncu roka 2024 zníži na 37,7 %. Na základe opatrení v príslušných oblastiach politík, ktoré boli známe k dátumu uzávierky prognózy, sa v prognóze Komisie z jari 2023 predpokladá, že deficit verejných financií bude v roku 2024 na úrovni 1,4 % HDP. Tento pomer je nižší, ako sa predpokladá v programe, a to najmä v dôsledku nižších výdavkov verejnej správy na medzispotrebu a silnejšieho nominálneho HDP. V prognóze Komisie z jari 2023 sa počíta s nižším pomerom dlhu verejnej správy k HDP, a to 36,6 % na konci roku 2024.

---

[18] Odporúčanie Rady z 12. júla 2022, ktoré sa týka národného programu reforiem Litvy na rok 2022 a ktorým sa predkladá stanovisko Rady k programu stability Litvy na rok 2022 *(Ú. v. EÚ C 334, 1.9.2022, s. 120).*

[19] Na základe prognózy Komisie z jari 2023 sa strednodobý (desaťročný priemerný) rast potenciálneho HDP Litvy, ktorý sa používa na meranie zámerov fiškálnej politiky, v nominálnom vyjadrení odhaduje na 14,0 %.

[20] Predpokladá sa, že ostatné kapitálové výdavky financované z vnútroštátnych zdrojov budú predstavovať expanzívny príspevok vo výške 0,2 percentuálneho bodu HDP.

(23) V programe stability sa predpokladá postupné ukončenie väčšiny podporných opatrení v oblasti energetiky v roku 2024. Komisia takisto predpokladá ukončenie takmer všetkých podporných energetických opatrení (čisté náklady v roku 2024 na úrovni 0,1 % HDP). Tieto odhady vychádzajú z predpokladu, že ceny energie nezačnú opäť rásť.

(24) Litva v programe plánuje splniť strednodobý rozpočtový cieľ, ktorým je štrukturálne rozpočtové saldo na úrovni –1,0 % HDP[21] v roku 2023 a zachovať ho počas zvyšku programového obdobia. Na základe prognózy Komisie z jari 2023 sa predpokladá, že štrukturálne saldo v roku 2023 dosiahne úroveň –0,6 % HDP a v roku 2024 úroveň –0,3 % HDP, čo je nad úrovňou strednodobého rozpočtového cieľa. Obozretná fiškálna politika v roku 2024 prispeje aj k zníženiu jadrovej inflácie, ktorá je výrazne nad priemerom EÚ a ktorá by mohla viesť k strate konkurencieschopnosti, ak bude pretrvávať.

(25) V prognóze Komisie z jari 2023 sa očakáva, že za predpokladu nezmenených politík budú čisté primárne výdavky financované z vnútroštátnych zdrojov v roku 2024 rásť na úrovni 2,7 %.

(26) Podľa programu sa očakáva, že verejné investície sa znížia zo 4,0 % HDP v roku 2023 na 3,9 % HDP v roku 2024. Nižšie investície sú spôsobené nižšími investíciami financovanými z vnútroštátnych zdrojov a investíciami financovanými z prostriedkov EÚ.

(27) V programe stability je načrtnuté strednodobé fiškálne smerovanie do roku 2026. Podľa programu sa očakáva, že deficit verejných financií postupne klesne na úroveň 1,4 % HDP v roku 2025, pričom do roku 2026 má klesnúť na 0,9 % HDP. Deficit verejných financií by teda mal v horizonte programu zostať pod úrovňou 3 % HDP. Podľa programu sa očakáva, že pomer dlhu verejnej správy k HDP klesne z 37,7 % na konci roka 2024 na 38,6 % na konci roka 2026.

(28) Daňové príjmy Litvy ako podiel na HDP sú výrazne pod priemerom EÚ, čo spôsobuje, že prostriedky, ktoré sú k dispozícii na financovanie verejných výdavkov na zdravotníctvo, sociálnu ochranu a všeobecné verejné služby, sú obmedzené. Výpadok príjmov z DPH (rozdiel medzi očakávanými príjmami z DPH a vybranou sumou) je stále jedným z najvyšších v EÚ, hoci z predbežných odhadov vyplýva, že v roku 2021 sa mohol výrazne znížiť. V roku 2021 dosiahli príjmy z daní z nehnuteľností, ktoré patria medzi dane najmenej škodlivé pre rast, len 0,3 % HDP, čo je približne sedemkrát menej ako priemer EÚ. Litva vybrala polovicu priemeru EÚ na daniach z príjmov právnických osôb (ako podiel na HDP), mala jedny z najnižších daní z dopravy v EÚ a je jedným z mála členských štátov bez ročnej dane z motorových vozidiel. Verejné výdavky na sociálnu ochranu sa v rokoch 2015 – 2021 zvýšili, ale stále sú výrazne pod priemerom EÚ. To sa premieta do relatívne nízkych úrovní a obmedzeného pokrytia sociálnych dávok, pričom starobné dôchodky patria v porovnaní s príjmami zo zamestnania medzi najnižšie v EÚ. Výdavky na všeobecné verejné služby sú obzvlášť nízke, pričom v porovnaní s priemerom EÚ dostávajú takmer polovicu finančných prostriedkov (ako percentuálny podiel HDP). Nedostatočné finančné zdroje na zdravotnú starostlivosť majú za následok dlhé čakacie lehoty a vysokú úroveň neuspokojených potrieb lekárskej starostlivosti, vysoké hotovostné náklady pre pacientov a neschopnosť ponúkať zdravotníckym

[21] Štrukturálne saldo (cyklicky upravené saldo bez jednorazových a dočasných opatrení) prepočítané Komisiou pomocou spoločne dohodnutej metodiky poukazuje na štrukturálny deficit vo výške 0,6 % HDP v roku 2023 a 0,2 % HDP v roku 2024.

pracovníkom konkurencieschopné mzdy. V rokoch 2021 – 2023 Litva zaviedla niekoľko významných trvalých výdavkových opatrení (ako je zvýšenie miezd vo verejnom sektore, dôchodkov a iných sociálnych dávok), ktoré nie sú vyvážené zodpovedajúcimi finančnými opatreniami, čo by mohlo v dlhodobom horizonte predstavovať riziko pre fiškálnu udržateľnosť Litvy.

(29) V súlade s článkom 19 ods. 3 písm. b) nariadenia (EÚ) 2021/241 a kritériom 2.2 prílohy V k uvedenému nariadeniu plán obnovy a odolnosti zahŕňa rozsiahly súbor vzájomne sa posilňujúcich reforiem a investícií, ktoré sa majú vykonať do roku 2026. Vykonávanie litovského plánu obnovy a odolnosti je v pokročilom štádiu. Litva 30. novembra 2022 predložila prvú žiadosť o platbu a Komisia prijala kladné posúdenie 31 z 33 míľnikov, ktoré sa vzťahujú na šesť zo siedmich zložiek plánu, pričom dva míľniky týkajúce sa daňových reforiem boli posúdené ako neuspokojivo splnené. Komisia preto aktivovala postup „pozastavenia platieb“, ktorý Litve poskytuje dodatočný čas na splnenie týchto míľnikov, pričom v súvislosti s míľnikmi, ktoré boli uspokojivo splnené, dostáva čiastočnú platbu vo výške 542,3 mil. EUR (bez predbežného financovania). V dôsledku objektívnych okolností súvisiacich so zvýšením cien energie a stavebných materiálov a obmedzeniami dodávateľského reťazca v súvislosti s ruskou vojenskou agresiou voči Ukrajine má Litva v úmysle predložiť zmeny plánu, ako aj kapitolu venovanú plánu REPowerEU s cieľom urýchliť dekarbonizáciu hospodárstva a znížiť závislosť od fosílnych palív. V súlade s článkom 14 ods. 6 nariadenia (EÚ) 2021/241 Litva 30. marca 2023 vyjadrila zámer požiadať v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti o dodatočnú úverovú podporu vo výške 1 800 000 000 EUR. Rýchle začlenenie novej kapitoly venovanej plánu REPowerEU do plánu obnovy a odolnosti umožní financovať dodatočné reformy a investície na podporu strategických cieľov Litvy v oblasti energetiky a zelenej transformácie. Pre úspešné vykonávanie plánu obnovy a odolnosti, ako aj iných hospodárskych politík a politík zamestnanosti, ktoré presahujú rámec plánu, je naďalej dôležité systematické a účinné zapájanie miestnych a regionálnych orgánov, sociálnych partnerov a iných príslušných zainteresovaných strán, čím sa má zabezpečiť všeobecná zodpovednosť za celkový program v danej oblasti politiky.

(30) Komisia v roku 2022 schválila všetky programové dokumenty Litvy v oblasti politiky súdržnosti. Kľúčom k dosiahnutiu zelenej a digitálnej transformácie, zvýšeniu hospodárskej a sociálnej odolnosti a vyváženému územnému rozvoju v Litve je pokračovať v urýchlenom vykonávaní programov politiky súdržnosti pri súčasnom zachovaní synergií a komplementárnosti s plánom obnovy a odolnosti vrátane jeho kapitoly venovanej plánu REPowerEU.

(31) Popri hospodárskych a sociálnych výzvach, ktorými sa zaoberá plán obnovy a odolnosti, Litva čelí viacerým ďalším výzvam, ktoré sa týkajú zdravotníctva, sociálnych služieb a sociálneho bývania, ako aj energetiky a zelenej transformácie.

(32) Výsledky v oblasti zdravia v Litve vykazujú jednu z najkratších stredných dĺžok života v EÚ. Úrovne preventabilnej a liečiteľnej úmrtnosti v Litve sú v porovnaní s priemerom EÚ naďalej vysoké. Litva má vysokú mieru hospitalizácií, ktorým sa dalo predísť, a najvyššiu mieru úmrtnosti v dôsledku samovraždy v EÚ. To svedčí o potrebe zlepšiť účinnosť zdravotnej starostlivosti a zvýšiť počet preventívnych opatrení v litovskom prístupe k zdravotnej starostlivosti. Problémy v sektore zdravotnej starostlivosti zhoršuje nedostatok pracovnej sily, nesúlad medzi ponúkanými a požadovanými zručnosťami a nerovnomerná distribúcia zdravotníckych pracovníkov, čo obmedzuje prístup k primárnej zdravotnej starostlivosti a jej poskytovanie. Litovský plán obnovy a odolnosti zahŕňa významné opatrenia, akým je

napríklad reforma, ktorou sa pretransformuje nemocničná sieť a pohotovostné zdravotnícke služby, ako aj investície do modernizácie zdravotníckych zariadení a budovania infraštruktúry pre klastrové centrá infekčných chorôb. Očakáva sa, že implementácia týchto opatrení pomôže riešiť niektoré z kľúčových výziev. Okrem opatrení zahrnutých do plánu obnovy a odolnosti je však potrebné ďalej posilniť primárnu starostlivosť a rozšíriť preventívnu starostlivosť, a to aj s cieľom zvýšiť odolnosť systému zdravotnej starostlivosti.

(33) Plánovaniu a poskytovaniu sociálnych služieb bráni nedostatočné zapájanie mimovládnych organizácií zo strany obcí a neefektívne začleňovanie sociálnej pomoci a odbornej prípravy do aktívnych politík trhu práce, najmä pokiaľ ide o nezamestnaných. Litva dosiahla určitý pokrok, keď v niektorých obciach uskutočnila pilotné projekty týkajúce sa poskytovania integrovaných služieb pre nezamestnaných, pričom bolo všetkým obciam vydané odporúčanie, aby od roku 2023 uplatňovali metodiku týchto projektov vo svojich programoch na podporu zamestnanosti. Hoci ide o krok správnym smerom, jeho vplyv sa ešte len prejaví a je potrebné ďalšie úsilie. Plán obnovy a odolnosti obsahuje významné opatrenia, napríklad reformu systému minimálneho príjmu a daňovo-dávkového systému, ako aj zvyšovanie pokrytia systému sociálneho poistenia v nezamestnanosti. Očakáva sa, že implementácia týchto opatrení pomôže riešiť niektoré z kľúčových výziev v oblasti sociálnej ochrany. Okrem opatrení zahrnutých v pláne je však potrebné zlepšiť plánovanie a poskytovanie sociálnych služieb.

(34) Prístup k sociálnemu bývaniu je v Litve obmedzený. Približne 9 700 rodín (takmer 19 000 osôb) ku koncu roka 2022 čakalo na sociálne bývanie, pričom priemerná čakacia lehota je 5,85 roka. Celková kvalita sociálneho bývania zostáva nízka. Litva prijala niektoré reformné opatrenia týkajúce sa sociálneho bývania vrátane zavedenia práva uprednostniť rodiny s jedným rodičom, zvýšenia príjmových a majetkových limitov pri posudzovaní oprávnenosti a doplnenia osobitných ustanovení v prípade vnútroštátnej núdzovej situácie alebo karantény. V súčasnosti však chýba celková stratégia, ako riešiť chronický nedostatok a zvýšiť kvalitu sociálneho bývania.

(35) Po ruskej inváziі na Ukrajinu Litva úspešne upustila od dovozu plynu, ropy, elektrickej energie a uhlia z Ruska tým, že presmerovala dovoz energie cez terminál LNG v Klaipėde, ropný terminál v Būtingė, nové plynovodné prepojenie s Poľskom, zlepšené prepojenie s Lotyšskom a doterajšie elektrické prepojenia s Poľskom, Lotyšskom a so Švédskom. Spotreba zemného plynu v Litve klesla v období od augusta 2022 do marca 2023 o 41 % v porovnaní s priemernou spotrebou plynu za rovnaké obdobie v predchádzajúcich piatich rokoch, čím krajina predstihla stanovený cieľ zníženia (15 %), a to najmä vďaka poklesu dopytu po plyne zo strany chemického priemyslu v dôsledku prudkého zvýšenia cien energie. Litva by mohla pokračovať v úsilí o dočasné zníženie dopytu po plyne až do 31. marca 2024[22]. Napriek tomu, pokiaľ ide o dodávky energie, Litva je naďalej vo veľkej miere závislá od dovozu. Dováža približne dve tretiny svojich hrubých potrieb elektrickej energie a takmer všetku ropu a plyn. Navyše ropa a plyn predstavujú tri štvrtiny energetického mixu krajiny.

(36) Vzhľadom na početný a zastaraný dopravný vozový park je dopyt po energii vysoký, pričom sa nedostatočne využíva verejná doprava a železnice, krajina má mnoho energeticky nehospodárnych budov a vysoko energeticky náročných priemyselných odvetví. Priemysel mal v Litve pred energetickou krízou 58 % podiel na celkovej

[22] Nariadenie Rady (EÚ) 2022/1369 a nariadenie Rady (EÚ) 2023/706.

spotrebe plynu. Závislosť Litvy od celkového dovozu energie by sa oslabila, keby sa ďalej znížila energetická náročnosť týchto odvetví podporou priemyselnej transformácie vrátane inovačných výrobných procesov a ďalším rozšírením využívania obnoviteľných zdrojov energie. Stimuly na nákup vozidiel, ktoré menej znečisťujú životné prostredie, sú v Litve naďalej nízke, zatiaľ čo systém verejnej dopravy je roztrieštený a trpí nedostatočnou koordináciou. Preto je naďalej prioritou podporovať menej znečisťujúce dopravné prostriedky. Okrem toho je miera obnovy bytových domov ešte stále príliš nízka na to, aby sa v tomto odvetví dosiahli do roku 2050 ciele klimatickej neutrality. To poukazuje na potrebu zaviesť lepšie postupy a stimuly na renovovanie budov a podporiť kapacity súkromného sektora realizovať renovačné projekty. Litva naďalej patrí medzi krajiny s najhoršími výsledkami v EÚ, pokiaľ ide o energetickú chudobu, ktorá sa v prípade ďalšieho dlhodobého zvyšovania cien energie a pomalého tempa obnovy budov môže ďalej zhoršiť.

(37) Elektrická sieť v Litve, podobne ako v iných pobaltských členských štátoch, je aj naďalej vystavená riziku, keďže je synchronizovaná s elektrickou sieťou BRELL. Regionálna synchronizácia elektrizačnej sústavy so zvyškom EÚ napreduje, ale ešte nie je dokončená (očakáva sa, že bude dokončená do roku 2025). Na tento účel je potrebná spolupráca s Lotyšskom a Estónskom. Litva zvyšuje domácu výrobu energie; podnikla kroky na zefektívnenie postupov udeľovania povolení a na podporu výroby elektrickej energie z obnoviteľných zdrojov, čo viedlo v rokoch 2020 až 2021 k veľkému zvýšeniu kapacity výroby solárnej a veternej energie. Ak má však Litva dosiahnuť súlad s cieľmi balíka „Fit for 55“, bude musieť ďalej zvýšiť svoje ambície, pokiaľ ide o zníženie emisií skleníkových plynov a zvýšenie využívania energie z obnoviteľných zdrojov a energetickej efektívnosti.

(38) Nedostatok pracovnej sily a požadovaných zručností v odvetviach a povolaniach, ktoré sú kľúčové pre zelenú transformáciu, vrátane výroby, zavádzania a údržby emisne neutrálnych technológií, vytvára prekážky pri prechode na emisne neutrálne hospodárstvo. Kľúčom k zníženiu nedostatku požadovaných zručností a podpore začleňovania a prerozdelenia pracovnej sily sú kvalitné systémy vzdelávania a odbornej prípravy, ktoré reagujú na meniace sa potreby trhu práce, a cielené opatrenia na zvyšovanie úrovne zručností a rekvalifikáciu. S cieľom uvoľniť nevyužitú ponuku pracovnej sily musia byť tieto opatrenia dostupné najmä pre jednotlivcov a v tých odvetviach a regiónoch, ktoré sú najviac postihnuté zelenou transformáciou. Od roku 2015 sa zvýšila miera voľných pracovných miest vo väčšine kľúčových odvetví, ako je stavebníctvo (z 0,8 % na 1,5 % v roku 2021) a výroba (z 1,4 % na 1,8 % v roku 2021). V roku 2021 však bola táto miera stále pod priemerom EÚ, ktorý v prípade stavebníctva predstavoval úroveň 3,6 % a v prípade výroby 1,9 %. V posledných rokoch bol v Litve zaznamenaný nedostatok pracovnej sily v 28 povolaniach, ktoré si vyžadujú osobitné zručnosti alebo znalosti potrebné na zelenú transformáciu. Nedostatok pracovnej sily sa uvádzal v roku 2022 ako konkrétny faktor, ktorý obmedzil výrobu v priemysle a stavebníctve.

(39) Rada na základe posúdenia Komisie preskúmala program stability na rok 2023 a jej stanovisko[23] je zohľadnené v odporúčaní 1, ktoré je uvedené ďalej.

(40) Vzhľadom na úzke prepojenie medzi hospodárstvami členských štátov eurozóny a ich kolektívny príspevok k fungovaniu hospodárskej a menovej únie Rada odporučila, aby členské štáty eurozóny prijali opatrenia, a to aj prostredníctvom svojich plánov obnovy a odolnosti, s cieľom i) zachovať v roku 2023 udržateľnosť dlhovej služby a zdržať sa

[23] Podľa článku 5 ods. 2 a článku 9 ods. 2 nariadenia Rady (ES) č. 1466/97.

širokej podpory celkového dopytu, lepšie zacieliť fiškálne opatrenia prijaté s cieľom zmierniť vplyv vysokých cien energie a zvážiť primerané spôsoby postupného ukončovania podpory, keď tlaky na ceny energie poľavia; ii) udržať vysokú mieru verejných investícií a podporovať súkromné investície v snahe napomôcť zelenej a digitálnej transformácii; iii) podporovať taký vývoj v oblasti miezd, ktorý by zmiernil stratu kúpnej sily a zároveň obmedzil druhotné účinky na infláciu, ďalej zlepšiť aktívne politiky trhu práce a riešiť nedostatok požadovaných zručností; zlepšiť podnikateľské prostredie a zabezpečiť, aby energetická podpora pre podniky bola nákladovo efektívna, dočasná, cielená na životaschopné podniky a aby sa v dôsledku nej nevytrácala motivácia realizovať zelenú transformáciu, a v) zachovať makrofinančnú stabilitu a monitorovať riziká pri súčasnom ďalšom úsilí o dobudovanie bankovej únie. V prípade Litvy odporúčania 1, 2, 3 a 4 prispievajú k vykonávaniu prvého, druhého a tretieho odporúčania pre eurozónu.

TÝMTO ODPORÚČA, aby Litva v rokoch 2023 a 2024 prijala opatrenia s týmito cieľmi:

1. zrušiť opatrenia na podporu energetiky, ktoré sú v platnosti do konca roka 2023. Ak by si obnovené zvyšovanie cien energie vyžadovalo podporné opatrenia, zabezpečiť, aby boli zamerané na ochranu zraniteľných domácností a podnikov, fiškálne dostupné a aby sa zachovali stimuly na úsporu energie;

   zachovať verejné investície financované z vnútroštátnych zdrojov a zabezpečiť účinné čerpanie grantov z Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti a iných fondov EÚ, najmä s cieľom podporiť zelenú a digitálnu transformáciu, a zároveň zachovať zdravú fiškálnu pozíciu v roku 2024; v období po roku 2024 pokračovať v investíciách a reformách vedúcich k vyššiemu udržateľnému rastu a zachovať obozretnú strednodobú fiškálnu pozíciu;

   posilniť primeranosť zdravotnej starostlivosti a sociálnej ochrany a zlepšiť všeobecné verejné služby;

2. pokračovať v stabilnom vykonávaní svojho plánu obnovy a odolnosti a urýchlene dokončiť kapitolu o REPowerEU s cieľom začať s jej vykonávaním bez zbytočného odkladu; pokračovať v rýchlom vykonávaní programov politiky súdržnosti v úzkej súčinnosti a synergii s plánom obnovy a odolnosti;

3. posilniť primárnu starostlivosť a rozšíriť preventívnu starostlivosť, a to aj s cieľom zvýšiť odolnosť systému zdravotnej starostlivosti; zlepšiť plánovanie a poskytovanie sociálnych služieb; zlepšiť prístup k sociálnemu bývaniu a zvýšiť jeho kvalitu;

4. ďalej znižovať závislosť od fosílnych palív a dovážanej energie urýchlením zavádzania obnoviteľných zdrojov energie, najmä zabezpečením dostatočnej kapacity siete a prístupu k nej, zabezpečením transformácie a dekarbonizácie priemyselnej výroby, zvýšením využívania verejnej a udržateľnej dopravy a zvýšením energetickej efektívnosti budov, a to aj s cieľom znížiť energetickú chudobu; zabezpečiť dostatočnú kapacitu energetických prepojení s cieľom zvýšiť bezpečnosť dodávok a pokračovať vo včasnej synchronizácii s elektrizačnou sústavou EÚ; zintenzívniť politické úsilie zamerané na poskytovanie a nadobúdanie zručností potrebných na zelenú transformáciu.

V Bruseli

Za Radu
predseda